

Mohli z vás si na tú kampan' spred takmer 7 rokov pamätajú. Takmer každé noviny a časopisy pisali o prípade unosu, niekoľkonásobného znásilnenia a vraždy bratislavskej študentky medicíny Ľudmily Červanovej z roku 1976. Novinári vtedy nešetřili slovami pobúrenia až odporu nad brutálnosťou tohto zločinu. Celý prípad predkladali čitateľskej verejnosti tak, že sa z nezainteresovaných ľuďom nenáležal ani jeden človek, ktorý by vinnikom neželal len to najhoršie. Súd v r. 1983 uznal vinnými siedmich mladých mužov z Nitry – Romana Brázdu, Ing. Miloša Kocúra, Ing. Milana Andrášika, Stanislava Dúbravického, Ing. Františka Čermana, Ing. Pavla Bedača a Juraja Lachmana. Pôvodne boli prokuratúrou navrhnuté dokonca štyri tresty smrti, ktoré však boli zmiernené na tresty odňatia slobody. Našťastie, k justičnej vražde nedošlo!

V cause Červanová je také veľké množstvo rozporov, nezmyslov, polopravd a vykonštruovaných, navzájom si odporujúcich tvrdení, že je zarážajúce, ako tu mohol byť niekto vôbec uznávaný vinným, nielen mu ešte navrhnúť trest smrti!

Za všetky nezrovnalosti len jedna: dodnes nie je celkom jasné, ako to bolo s nájdenou mŕtvou, pretože jej popisy sa dosť podstatne líšia pri jej nájdení, prvej lekárskej obhliadke a pŕtve. Ktorá z nich teda bola Červanová? Na akom základe mali byť štyria mladí ľudia potrestaní smrťou?

Dnes su už niektorí zo siedmich odsúdených prepustení. Další šu však ešte stále vo väzení na základe rozsudku vynešeného pred 7 rokmi. Pozadie celej veci však dodnes nie je jasné.

Nechcem sa v tomto článku zamerať na strohé fakty. Boli nedávno zverejnené podrobne v časopise Zmena a v českých Lidových novinách. Chceme tu dať priestor tým, ktorým sa celý prípad bytosťne dotyka, tým, ktorí boli odsúdení, ich vypovede hovoria samé za seba. A najmä hovoria o „metódach“ vtedajších vyšetrovateľov a súdnicstva. Poprosili sme preto o rozhovor Ing. Milana Andrášika, odsúdeného na 22 rokov odňatia slobody (v čase prípravy tohto materiálu na december 1989) a Pavla Bedača,

nabárala sa kopa svedkov, ktorá kedysi, možno, niekedy na zábave videla Zimákovú v hocijaký deň v priebehu roka, ale vyšetrovatelia všetky ich vypovede použili len pre deň unosu. Je to absurdná situácia.

NV: Pani Vozárová, ako to bolo s vami v celom prípade?

V. Zimáková-Vozárová: K tomu, že som im potvrdila prvýkrát to, čo odo mňa chceli, teda, že som bola na diskotéke, prispelo viac faktorov. Jedna, že sa ma po-

lokto z nich si asi dnes priznáva pocit, že s nimi ktosi manipuloval a že boli k niečomu – hoci aj k nepravdivému prinútení. Niektorí z nich sú možno tým množstvom výsluchov už tak presvedčení o pravdivosti toho, čo sa im stále opakovalo a nebada-ne vkladalo do úst, že už ani nevedia, aká je skutočnosť. Ale tí, ktorí čítia, že s nimi manipulovali, že bolo podvedení, zneužití a prtláčení k múru pod hrozbami, by s tým mali niečo

i dnes sa dosť hovorí o pozadí celého prípadu. Názory sú rôzne, ako to vidíte vy?

P. Bedač: Som presvedčený, že to bola záležitosť čiste stranická a politická a budem trvať na tom, aby mi bol priznaný štatút politického väzňa.

M. Andrášik: Ja to vidím ako prestížnu otázku polície, nie strany.

F. Bedač: Áno, z hľadiska polície, možno. Ale tu neboli ľudia preto, aby premyšľali, ale aby pili príkazy. Teda aká prestíž polície? Niečo sa predpisalo a už to išlo. Záujem na veci mal Husák, Pješčák (vtedajší námestník federálneho ministerstva vnútra) a Kováč (vtedajší náčelník ŠtB). Ti možno vedeli, čo je za tým. Ostatní len poslúchali.

NV: Verejnosť bola vtedy voči vám veľmi prisna.

P. Bedač: Samozrejme! Ved vtedajšia tiež urobila takú propagandu, že sme papaláskymi detičkami, ktoré nevedeli, čo majú od dobroty robiť. A ľuďom to dobre padlo, lebo to bol vlastne prvý proces, v ktorom sa papaláске detičky potrestali. Ale pritom to bol pravý opak, lebo medzitým – v roku 1983 – vyšiel list Predsedníctva ÚV KSČ proti porušovaniu socialistickej zákonitosti, disciplíny a morálky – ten Husákovi pamätie, podľa ktorého začali „krky vykrúcať“ kadejakým bezvýznamným ľuďom, figurkam, ktoré nikdy nič nezohrali. Oni z nich pomocou publicity urobili nebezpečné elementy. A ľudia sa tomu tešili, lebo už mali všetkého komunistickeho dost. Navyše, ľudia sú chviliví po senzáciiach a z tohto procesu sa v tlači urobila poriadna senzácia.

NV: Za tie roky sa vo vás nahromadila zlosť, trpkosť, množstvo negatívnych pocitov. Chcete dnes dokázať pravdu, dokázať omyly, chyby, zámerné vykonštruovanie celej veci, záležo už chcete mať len pokoj od všet-

4x trest smrti

Justičný omyl?

Prípad Brázda, Kocúr, Lachman, Andrášik, Dúbravický, Čerman a Bedač
opäť témou dňa?

sa celkom dobre aj s Brázdou, len trochu som poznal Kocúra, Lachmana a Dúbravického, ale nestýkali sme sa. S Bedačom som bol zoznamovaný až niekoľko mesiacov po únose, o existencii Zimákovvej som vedel len ako o jednej zo známych môjho brata. Teda neboli sme žiadna partia.

NV: Všetkým vám pripísali účasť na diskotéke, na ktorej videli Červanovú poslednýkrát. Ktorí z vás tam skutočne boli? Ako to bolo s tými Francúzskami, okolo ktorých je vo verejnosti najviac dohadov?

M. Andrášik: Tie dve Francúzsky boli v Československu na pozvanie Čermana, s ktorým si dopisovali. Celé dva týždne, ktoré tu boli, strávili v spoločnosti Čermana a jeho blízkych. Rovnako to bolo aj v deň, keď došlo k unosu. Dievčatá sa chceli ísť večer zabaviť, preto sme ich s Čermanom pozvali do UNIC klubu v Mlynskej doline.

drobné vypytovali na veci spred piatich rokov, potom to, že som bola tehotná a išla som sa vydávať. Vyhrážali sa mi, že ma ani na moju svadbu nepustia, že majú svedkov, ktorí potvrdia moju prítomnosť na diskotéke. A oni mi ich aj privedli a povolila som. Potom sa to ale odvolala a oni ma zase zobrali. Vtedy som už mala dieťa, ktoré som kojila, ale ich nič nezaujímalo. Jednoducho ma zavreli a kým som nepovedala, čo chceli, ma nepustili. Medzitým sa stále vyhrážali, že budem sedieť 15 rokov – a to som tam bola ako svedok! – že mi rozbijú manželstvo, že si dcéru nikdy neuvidím, že nebudem môcť robiť lekárkou a podobne. Koho by to nezlomilo? Bola to zúfalá situácia. Keď som si neskôr uvedomila aj overija, že v tom čase som bola na

robit. Musia predsa vedieť, že to, čo vypovedali a podpísali, nie je pravda. A vy chodíte v cele 6 metrov hore – dolu a rozmýšľate o tom. Ide vám hlava prasknúť. Týždeň, mesiac, polrok... Ved je to absurdné, aby si svedok zapamätal zo zábavy neznámeho človeka po piatich rokoch. Samozrejme, tým svedkom nemožno nič vyčítať. Vyšetrovatelia si s ich vypovedami robili čo chceli. Boli to metódy používané za Stalina, keď vlastná matka udávala syna, žena muža...

NV: Pán Bedač, myslíte, že dnes by vám ešte svedkovia mohli pomôcť?

P. Bedač: Tito ľudia by mali nájsť v sebe toľko odvahy a statočnosti, aby povedali, ako to bolo. Na súdnom pojednávaní vstupovali do miestnosti cez

lov a súdnicstva. Poprosili sme preto o rozhovor **Ing. Milana Andrášika, odsúdeného na 22 rokov odňatia slobody** (v čase prípravy tohto materiálu na dovolenke), **Ing. Pavla Bedáča** – už niekoľko rokov prepusteného na slobodu, ďalšieho z odsúdených už tiež na slobode **Ing. Františka Čermana** a **MUDr. Vieru Zimákovú-Vozárovú**, vtedajšiu korunnú svedkyňu prípadu.

NV: Pán Andrášik, prípad, za ktorý vás odsúdili, sa stal v roku 1976. Kedy vás zadržali prvýkrát?

M. Andrášik: V roku 1977 som bol vo Švajčiarsku, takže keby som niečo urobil, mal som príležitosť ostať vonku. V 78. roku ma začali vyšetrovať – a to dosť nepríjemným spôsobom – sice len ako svedka, ale pod tvrdým psychickým nátlakom. Vyšetroval ma pík. Pálka s tímom. Neustále sa vyhrážali, že ma zničia, zlikvidujú, boli tam dokonca náznaky fyzických útokov, ale nezabili ma. **Vtedy odo mňa chceli, aby som svedčil, že na tej diskotéke (na nej videli zavraždenú poslednýkrát – pozn. red.) bol Brázda a nejaká skupina s ním. Už vtedy začali na mňa tlačiť. V 79. roku ma zobrali znovu, v 80. roku tiež a vtedy sa ma už pýtali na Brázdu aj Kocúra. Je zaujímavé, že ich vtedy vôbec nevyšetrovali. V 81. roku, keď ma uväznili, ešte prvé týždne mi ponúkali rolu svedka. Až potom ma brali ako obžalovaného. Vo väznici som sa ocitol na základe „výpovedí“ Škrobánka, Urbánka a Zimákovvej (korunná svedkovia prípadu) – tie výpovede obsahovali všetko možné, len nie pravdu.**

NV: Ľudia sa domnievajú, že vy siedmi ste boli uzavretá partia chlapcov z lepších rodín, ktorí už nevedeli, čo od samej dobroty majú robiť.

M. Andrášik: Ja som sa poznal hlavne s Čermanom – chodil sme spolu do školy. Poznal som

nosti Čermana a jeho blízkych. Rovnako to bolo aj v deň, keď došlo k unosu. Dievčatá sa chceli ist večer zabaviť, preto sme ich s Čermanom pozvali do UNIC klubu v Mlynskej doline. Tak, ako sme tam prišli, tak sme aj spoločne odišli po skončení diskotéky. Krajský aj Najvyšší súd ich však do dnešného dňa nevyočul, jednoducho zamietal ich predvolanie ako svedkyň. Je preto čudné, že medzi ľuďmi kolovali fámy o tom, že sme boli odsúdení na základe ich svedectva proti nám. Ostatní z odsúdených nielenže neboli na diskotéke, ale boli dokonca mimo Bratislavu.

NV: V 81. roku ste sa k činu priznali, hoci ste to onedlho odvolali. Ako to vlastne bolo?

M. Andrášik: Už väzenské prostredie pôsobí na človeka, ktorý sa v ňom ocitne prvýkrát, depimujúco. Navyše, keď vám dajú na celú väzbu, ktorý je platený priamo za to, aby vás priviedol k priznaniu, potom to už nie je také zložité si predstaviť. To som zažíval dva a pol mesiaca. **Vtedy je zbytočné obracať sa na vyšetrojúce zložky so žiadosťou o ochranu. Keď vám súčasne vyšetrovatelia „mávajú“ pred očami slučku, potom je prirodzené, že človek sa ľahko zlomí. Viete, vo filme Priznanie o procesoch v 50. rokoch ich tiež veľmi nebili. Boli tam len rôzne veľmi silné psychické nátlaky a oni sa im všetci priznali.**

NV: Kde vlastne prišli na Zimákovú, ktorá na diskotéke ani v Bratislave vôbec nebola?

F. Čerman: Pred ňou mali ešte dve svedkyne a jedna z nich bola už tak spracovaná, že bola ochotná priznať všetko, čo si vymysleli. Na Zimákovú zrejme prišli tak, že sa tých, čo tam boli, pýtali otázkami typu Kto ešte mohol byť na diskotéke? Koho poznáte z diskoték? Kto chodieval na diskotéky? a pod. Ak vznikol aj nátlak s podozrenia za zločinu – už to bolo. Slovom,

vodackom kurze, bolo zase zlé, že som si dovolila zháňať alibi. Zasa ma zavrel a vymysleli si verziu, že som odíal odišla na túto noc stopom svedkov, ktorí mi mohli dokázať prítomnosť na Hrone „spracovali“ tak, že radšej sa na nič „nepamätali“, len aby mali pokoj. Pretože akonáhle povedal niekto niečo také, čo im nehrelo do karát, už mu hrozilo väznenie. Nakoniec som napriek všetkým zastrašovaniu skutočnú pravdu povedala na súdnom pojednávaní a dostala som za to 2 a pol roka odňatia slobody za krivé svedectvo a nadzrievanie. Bol to paradox: vždy, keď som súhlasila s ich verziami, som bola na slobode a keď som hovorila pravdu, som sa ocitla vo väzení.

NV: Pán Čerman, ako podľa vás prišli na ďalších svedkov, ktorí svedčili proti vám?

F. Čerman: Zrejme podobne ako na Zimákovú. Nátlaky, vyhrážania, manipulácia s výpoveďami. Sú to vlastne tiež obeť prípadu. Boli tiež postihnutí a svedomie majú rozpäté. Ma-

por. Lamačku. Bola to posledná inštancia, kde sa im vyhrážali, zastrašovali, manipulovali ich. A napokon, už len taký fakt, že v celom procese boli vypočutí len svedkovia obžaloby, je zarážajúci. Nebol tam vypočutý ani jeden jediný svedok obhajoby, všetci boli zamietnutí.

NV: Domnievate sa, že vás vyšetrovatelia prinucovali k odpovediam, lebo jednoducho nemali vraha, alebo sa snažili niekoho kryť?

F. Čerman: Možno je jedno aj druhé. Skôr by sa dalo povedať, že nenašli vraha a v pracovnej extáze, keď prišli na nás, si len utvrdzovali – aj keď vykonštruovane našu vinu. Znie to asi hlúpo, ale na jednej strane tých vyšetrovateľov chápem. Predstavme si, že majú už priznanie, alebo vedia, že už od niekoho získajú priznanie. A hneď sú radi – máme vraha! Lenže potrebujeme svedkov a tých nemáme. Nuž, tak si ich musíme urobiť. A oni si ich aj urobili. A dosť veľa.

NV: Už počas vyšetrovania, ale

negatívnych pocitov. Chceli dnes dokázať pravdu, dokázať omyly, chyby, zámerne vykonštruovanie celej veci, alebo už chcete mať len pokoj od všetkých? Je vo vás čosi ako čakanie na pomstu?

F. Čerman: S týmto som sa vyrovnal už v prvých mesiacoch vo väzbe. Človek musí byť tolerantný. S týmto sa žiť nedá a spoločnosť nech sa sama presvedčí o skutočnej pravde. Samozrejme, bol by som strašne rád, keby sa tá pravda našla a aby o tom bola verejnosť informovaná. Ale zlost nepocítujem.

M. Andrášik: Myslím, že keď to dobre dopadne, teda keď tu bude oslobodzujúci rozsudok, človeka prejdú myšlienky na pomstu.

P. Bedáč: Chcem, aby sa ľudia o celom svinstve dozvedeli. Aby sa dozvedeli o tých gestapáckych koncentráckych. Všetko, čo som nevinne prežil – prípravné konanie, súdy, kriminál, výkon trestu... to všetko zverejním. Každý tam sám seba nájde. Urobím všetko, aby sa to ľuďom dostalo do rúk a hlavne, aby sa už nikdy takéto nič neopakovalo. To urobím a nik mi v tom nezabráni. Nechcem nikomu ublížiť, napíšem to z môjho čistého svedomia a vedomia, ale zverejním to. Je mi ľahostajná náhrada škody, kašiem im na ich judašské groše. Len nech môj syn vie, že som bol normálny, úplne normálny človek!

23. marca 1980 podala Generálna prokuratúra ČSFR sťažnosť pre porušenie zákona proti uzneseniu Najvyššieho súdu, ktorý 25. 4. 1983 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. 9. 1982 o vine siedmich obžalovaných. Zároveň navrhol, aby Krajský súd vec znovu predjedal a rozhodol. Od podania sťažnosti ubehlo vyše 4 mesiacov. Spis sa študuje na Najvyššom súde a obžalovaní, ich rodiny a tí, ktorí im veria, dúfajú a čakajú...

Spracovala Luiza Bakošová

